

ЛЮДИНА В СВІТІ ЦІННОСТЕЙ ЗА М ШЕЛЕРОМ І Ф.НІЦШЕ

Волков Олександр Григорович

Мелітопольський державний педагогічний університет ім..

Б.Хмельницького

alex.seng333@gmail.com

Німецький філософ і соціолог М. Шелер, один з основоположників філософської антропології, головним завданням вважає розкриття сутності людини. За М. Шелером, за допомогою ідеїруючої абстракції людській дух сходиться в царство чистих сутностей. Вони проявляється в душі людини у вигляді *ordo amoris*, а саме, прояві любові і ненависті, схильності і відразі. Цю систему він називає етосом людини, розрізняючи два значення цього поняття, а саме, нормативне та дескриптивне. Нормативне полягає в тому, що етос являє собою сукупність норм, які реалізуються відповідно до їх внутрішньої цінності, тому вимагають від людини прояви волі. Дескриптивне полягає в тому, що за допомогою опису бажань, моралі, звичаїв, творинь духу можна виявити моральну формулу, на основі якої діє людина. До основних форм *ordo amoris* М. Шелер відносить любов і ненависть. Сутність любові оцінюється як «акт спорудження і побудова в світі і над світом, як певний крок на« шляху світу до Бога». Любов – це акт, за допомогою якого суще, залишаючи себе, не припиняє бути самим собою. Вона містить в собі спонукання до пізнання. За допомогою *ordo amoris* з'являється можливість позначити ціннісні модальності, які визначають становище людини в світі. Те, до чого його тягне, відкривається для нього, а що він ненавидить, залишається непізнаним. Тому тільки гармонія цінностей допомагає людині знайти самого себе. Саме в цьому аспекті виявляється актуальним ставлення до божественної любові. М. Шелер звертає особливу увагу на трансцендентну любов, оскільки в ній людина виходить за межі самого і бере

участь в творенні, тим самим стверджуючи власне досконалість. Тому людині є тільки те, що він любить. Етос людини визначає те, які цінності він вибирає, високі або низькі, визначає їх порядок. Однак те, що любимо, може не виявитися гідним, а більш високі цінності виявляються незатребуваними. Тому основне завдання – це просування до все більш високих цінностей. Саме це призводить до виникнення впевненості в собі і набуття внутрішнього спокою.

Протилежністю любові, по М. Шелеру, виступає ресентімент, тобто блукаюча у темряві душі злість (Grolle), яка породжує інтенції ненависті, невизначених ворожих намірів. Його відкриття, нагадує філософ, належить Ф. Ніцше. На противагу основоположнику волюнтаризму, М. Шелер стверджує, що ресентімент не є породженням витонченої християнської любові. Вихідним пунктом в ньому, на його думку – це імпульс помсти, який виникає з переживання безсилля, тому ненависть завжди «за щось». Це установка, яка передбачає повалення з п'єдесталу і приниження, випинання негативних цінностей на перший план, що супроводжується почуттям задоволення. При розгляді ресентіменту слід взяти до уваги точку зору Ф. Ніцше, який вважає, що імпульс помсти передбачає використання моралі як інструменту насильства. Саме тому він наполягає на переоцінці цінностей і стверджує, що християнська мораль – це мораль рабів. М. Шелер при трактуванні ресентіменту на перший план виділяє інший аспект, а саме, що він є самоотруєння душі, яке виникає в результаті систематичних заборон і принижень.

Матеріали

VII Міжнародної науково-практичної конференції «**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ**». Польща, Ополь, 4-7 квітня 2018 р. С.268-270.